7/7111

T.C.
BAŞBAKANLIK
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı

SAYI : B.02.0.018/01368 17/05/ 2002

KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 07.01.05.2002 gün ve KAN.KAR.MD. A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7111-15013/35728 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Lütfi YALMAN'ın vermiş olduğu (7/7111-15013) yazılı soru önergesine verilen cevaplar ekte takdim edilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Mesut YILMAZ
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Ekler :
Ek : 1 Soru önergesine verilen cevap (4 sayfa)

Dağıtım :
Gereği İçin :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi İçin :
Başbakanlığa

7/7111

SORU 1- Daha önceki (Ör. Rize Çay TV'de İmam Hatip Liseleri vb. ile ilgili beyanlarınız) Müteaddit defalar, muhtelif basında çıkan, demokrasi, insan hakları, özgürlüklerle ilgili haberler ile, son günlerde yine basında çıkan, "13 yaşındaki kız çocuklarının başörtüsü Avrupa Birliği'ne girmeye engel değildir" sözü ile neyi ifade etmek istediniz?

CEVAP 1- İstanbul'da İmam-Hatip Liselerinin önünde yaşanan olumsuz görüntüler, başörtüsü sorununun günümüzde geldiği en son noktayı göstermektedir. Bu görüntülerden rahatsız olmayan insanımız yok gibidir.

Türkiye'nin başta hak ve özgürlükler olmak üzere her alanda kendini evrensel normlara uydurmak için çabaladığı, Avrupa Birliği kriterlerini yakalamak için mücadele ettiği bir dönemde bu gelişmeler ülkemiz adına fevkalade talihsiz ve üzücü gelişmelerdir.

Avrupa Birliği standartlarına ulaşmış bir Türkiye'de böyle bir sorunun ve bu soruna bağlı görüntülerin yaşanması elbetteki söz konusu olmayacaktır.

Bizim tavrımız hiçbir sorun alanını birbirinden ayırmadan hepsinde aynı özgürlükçü tepkiyi ortaya koymaktan başka bir şey değildir.

SORU 2- Benzer ifadelerinize ilave olarak, Partinizin Grup Başkanvekillerinizden birinin basına yansıyan beyanında, İmam Hatip Liseleri ile İlahiyat Fakültelerinde başörtüsü yasağının kaldırılması için öneri getirileceği hususundaki ifadeleri yalanlamanız ve bu konudaki tutumunuzun değişmesinde kimlerin etkisi olmuştur?

CEVAP 2- Başörtüsü meselesinde devletimiz, hukuki bakımdan kendi elini kolunu bağlayarak konuyu adeta çözümsüzlüğe mahkum etmiştir. Bu meselede gelinen son nokta, tam bir kilitlenme halidir. Çünkü bu konunun bir mevzuat düzenlemesiyle ve hukuki yoldan çözümü yolundaki bütün çabalar boşa çıkarılmıştır. Bu konuya ilişkin olarak partimizin öncülüğünde çıkarılan iki yasaya ilişkin Anayasa Mahkemesinin olumsuz kararları ortadadır. Aynı şekilde bu konuya ilişkin Danıştay'ın, AİHM'nin ve Anayasa Mahkemesinin Refah Partisinin kapatma davasındaki içtihadı da ortadadır.

Görünen o ki, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ın başörtüsü yasağı ile ilgili içtihatları değişmedikçe ve bu konudaki kimi kurumların aşırı hassasiyeti ve bunun karşısındaki tepkisel hassasiyetler devam ettiği müddetçe, son derece nazik bir boyutta seyreden başörtüsü sorununun ülkemizde yasal ve idari tedbirlerle çözümü çıkmazda gözükmektedir.

Sorun gittikçe ağırlaşırken bu konuda halkımızın beklenti, şikayet ve talepleri ise her geçen gün artmaktadır. Bütün bunlara siyaset kurumunun duyarsız kalması imkansızdır. Gerek bizim arkadaşlarımızın gerekse diğer partilerden başka milletvekili arkadaşlarımızın bu çerçevede soruna çözüm amacıyla çeşitli düşünce ve girişimlerinin olmasından daha tabii bir şey olamaz.

Ancak, konuya ilişkin olarak hukuk alanındaki bütün bu bağlayıcı hükümler ortadayken Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi kesin gibi olan bir düzenlemeyi Meclis'e getirmek sorunun çözümüne hizmet etmeyecektir. Aksine sorunun çözümsüzlük batağına iyice gömülmesine neden olacaktır.

Öte yandan milletimizin son derece hassas olduğu bu konudaki çözümsüzlük ve kilitlenmenin ardından gelen katı uygulamalar, meselenin devletimizle milletimizin arasını açacak bir boyutta seyretmesine neden olacak bir mahiyet arz etmektedir.

Sonuç itibariyle bugün siyaset kurumunun bu sorunda, hukuki çözümsüzlük ile halk baskısı arasında sıkışıp kaldığı bilinen bir gerçektir.

Devletini ve milletini seven, devletle milletin arasının açılmasını istemeyen hiç kimse bu sorunun çözümüne bigane kalamaz.

Bizim yaptığımız, bu sorunun devletimizle milletimizin arasını açan bir sorun olmaktan çıkartılmasına çalışmak, bu yoldaki arayışlara katkıda bulunmaktır.

Bu arayışın sonucunda vardığımız netice, sorunun çözümü bakımından yalnızca siyaset kurumu içerisinde değil, devlet katında ve anayasal kurumlar arasında bir uzlaşmanın sağlanmasının gerekliliğidir.

Bu nedenlerden dolayı, sorunun idari boyutundan önce hukuki ve hatta buna da esas olan geniş tabanlı uzlaşma boyutunun ele alınması gerekmektedir.

Sorunun hukuk boyutunda çözümü noktasında bir ümit belirmiştir. Bu noktada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Refah Partisinin kapatılması ile ilgili olarak baktığı davanın kararında, başörtüsünü savunmanın parti kapatma gerekçesi olamayacağı yönündeki görüşü ve aynı kararındaki başörtüsüne ilişkin özgürlükçü yorumu, bu sorunun mevzuat düzenlemesiyle çözümü yönünde yeni bir ümit kapısı açmıştır. Türk hukuk sisteminin AİHM'nin bu konuda gelişen içtihatlarını görmezden gelmesi mümkün değildir.

Diğer yandan hak ve özgürlükler alanını Avrupa Birliği normlarına göre düzenleme çalışmaları devam ettikçe, bu ve benzeri alanlardaki yasakların önümüzdeki süreçte kendiliğinden toplumumuzun gündeminden kalkacağına inanıyorum.

Çünkü yönümüzü çevirdiğimiz Avrupa Birliği'nin oluşturduğu özgürlük atmosferi kuşatıcıdır ve hiçbir alanı kendi dışında bırakması mümkün değildir.

Bu nedenle bu alandaki sorunların aşılması için, yol gösterici eleştirilerimize devam etmenin yanısıra, konunun evrensel hukuk normlarının gelişmesi yönünde aşılması için ikaz da bulunmamızdan ve bu konuda çok geniş çerçeveli bir toplumsal mutabakatın oluşması için gayret sarf etmemizden daha tabii bir şey olamaz.

Sonuç alınmayacağı belli olan girişimler yerine, sözünü ettiğim uzlaşmaya katkı sağlayacak çabaların sorunun çözümü yönünde daha gerçekçi bir yöntem olduğuna inanıyorum. Dolayısıyla bizim herhangi bir tutum değişikliğimiz yoktur. Tam tersine tutarlı, mantıklı ve gerçek anlamda çözüme yönelik bir tutum içinde olduğumuza inanıyoruz.

SORU 3- Demokratik bir ülkede hep bir arada yaşayan insanların kişilik haklarına, değerlerine saldırı ve onu ortadan kaldırmaya yönelik girişimler Anayasa ihlali sayılmıyor mu? Bunu içinize sindiriyor musunuz?

CEVAP 3- Türkiye, yarım asrı geçen demokratikleşme tecrübesine rağmen, maalesef henüz bu alanda çağdaş seviyeye ulaşabilmiş değildir. Demokrasimizin eksikleri ve uygulamaya ilişkin yanlışlar, diğer alanlardaki sıkıntıların yanısıra insanımızın kişilik haklarının yeterince korunamaması sonucuna da yol açmaktadır.

Mevzuattan ve uygulamadan doğan mağduriyetlerin giderilebilmesi, Türkiye'nin sadece kişilik haklarının korunması alanında adım atmasıyla değil, bir bütün olarak hak ve özgürlüklerin alanını genişletmesi, demokrasisini geliştirmesi, ve insan haklarına titizlikle riayet edilmesini sağlayacak Avrupa Birliği standartlarını hayata geçirmesiyle mümkündür.

Bütün bu alanlarda Avrupa Birliğine uyum sürecinde, önemli ilerlemeler kaydeden Türkiye'nin, tam üyelik müzakerelerine başlaması halinde, bu çerçevede çok daha hızlı bir gelişme sağlayabileceği açıktır.

Sonuçta, diğer sorunlarımız gibi, bu sorunun çözümü de Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik yolunda kat edeceği mesafeye bağlıdır. Buna rağmen, insanların kişilik haklarına ve değerlerine ilişkin konularda tüm ilgili kurumların ve bu arada güvenlik güçlerinin de daha dikkatli olması, sorunları insanımızı mağdur etmeden çözme yönünde gayret göstermesi yerinde olacaktır. Bu görüşümüzü, her vesileyle kamuoyuna açıkladık ve ilgili kurumlara da ilettik.

SORU 4- İnsanların sahip oldukları değerlerin (Din, başörtüsü, özgürlük, kişilik hakları vs.) savunucularını istismarcı ve bunların siyasi malzeme yapılmasından hep yakınılmıştır. İstismarın ve siyasi malzemenin kriteri nelerdir?

CEVAP 4- İslam dini, ülkemizde en geniş kuşatıcılığa sahip değerimizdir. Bu nedenle din ve vicdan özgürlüğü alanındaki sorunlar ve gelişmeler milletimizin bütününü ilgilendirmektedir. Demokratik düzene geçişten sonra siyasetin bu alandaki sorunlara kayıtsız kalması mümkün değildi. Ülkemizde merkezde yer alan siyasi partiler, laik demokratik düzenin esaslarını korumayı da dikkate alarak, uzun yıllar verdikleri mücadeleler sonucunda demokrasi, özgürlükler ve çağdaş normlar çerçevesinde din ve vicdan özgürlüğü alanındaki sorunları büyük oranda çözmüşlerdir. Bu sorunların çözümü milletimizi rahatlatmış ve sorunlarını çözen bu siyasi yapılara büyük yakınlık duymalarına neden olmuştur.

Bu durumu gören ve kolay siyasi kazanç peşinde koşan kimileri, yalnız bu temel üzerine siyaset yapmanın kolaycılığına kapılmışlardır.

Esasen siyasetin üzerinde ve dışında kalması gereken inanç dünyasının, basit ve gündelik çıkarlar uğruna siyasete malzeme yapılması, karşı bir takım refleksler doğurmuş ve sonuçta bu alanda maalesef bugünkü olumsuz noktaya gelinmiştir.

7-711

Milletimiz bu alanda yaşadıklarımızdan ders almış ve yalnızca dini değerler üzerine kurulan siyasetin, hem demokrasimize, hem rejimimize, hem de dinimize büyük zarar verdiğini görmüştür.

Siyaset kurumuna düşen de yaşadığımız acı tecrübelerden sonra din esasına dayalı siyaset yerine, din ve vicdan özgürlüğü alanındaki sorunların çözümünü esas alan bir çizgi geliştirmektir.

Hangi tavır, davranış ve icraatın dini değerlerin istismarı olduğuna karar verecek olan ise milletimizin ve Türk adaletinin vicdanından başkası değildir.